

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 19.08.2024 § 41

§ 41

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2025-2027

Valmistelijat / lisätiedot:
Ramstedt Jerry
Lindqvist Hanne
Isotalo Olli
Jyrkkä Maria
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallituksen konsernijaosto antaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2025 - 2027 seuraavan lausunnon:

HSY:n tulee sisällyttää strategiaansa pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti sopimat tavoitteet kuntayhtymälle vuodelle 2025. Tavoitteet kuvaavat jäsenkuntien strategista tahtotilaa ja ne on valmisteltu yhteistyössä HSY:n kanssa. Tavoitteet ja mittarit ovat seuraavat:

1

Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 % ja talouden tasapaino
Mittarit:

-Tuottavuusohjelman toimeenpano sekä taloudellisten vaikutusten yksilöinti, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman optimointi ja investointien kohdistaminen siten, että korjausvelan kasvua voidaan taittaa. Lisäksi muut tarvittavat toimenpiteet, kuten taksojen korotukset, talouden tasapainottamiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi

-Toimintamenot euroa/asukas, tavoitetaso 2025: enintään 145,2 euroa/asukas

-Omavaraisuusaste, tavoitetaso 2025: vähintään 25,2 %

2

Hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen

Mittarit:

-Kotitalousjätteen kierrätysaste sekä sekajätteen määrä vuosittain, tavoitetaso 2025: kierrätysaste vähintään 55 % ja sekajätteen määrä enintään 100 kg/asukas/vuosi

-Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa, tavoitetaso 2025: enintään 89 000 t CO₂-ekv

-Hiilineutraalisuusohjelman toteuttaminen sekä ohjelmakauden lopun toimenpiteiden aikatauluttaminen ja tarkentaminen

3

Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyysMittarit:

Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2025: vähintään 4,1/5

Lisäksi omistajalinjauksena: Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus

Espoon kaupunki haluaa lausunnossaan lisäksi korostaa seuraavia asioita.

1. Kestävä talous ja kuntayhtymän perustehtävä

HSY on talous- ja toimintasuunnitelmassa kuvannut edelleen korkeaa investointitasoa ja kasvavaa lainakorkojen sekä -lyhennysten määrää. Tulorahoitus ei riitä kattamaan HSY:n investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä. Suunnitelmakaudella kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa. Toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan suunnitellut vesihuollon kokonaiskorotukset talousarviovuodelle 2025 ovat käyttömaksuihin 8 % ja perusmaksuihin 13 %. Espoo pitää hinnankorotuksia perusteltuina huomioiden korkeana pysyvä investointitaso, ja näin ollen ne ovat omistajapoliittisten linjausten mukaisia. Näiden toimien lisäksi Espoo edellyttää myös kustannusten nousua hillitseviä toimia sekä käyttömenoissa että investoinneissa.

HSY:n investointiohjelmaa laaditaan 20 vuodeksi aiemman 10 vuoden sijasta, jonka Espoo näkee myönteisenä kehityksenä, koska tällä parannetaan tulevaisuuden näkymää pitkän aikavälin rahoituksen tarpeessa, ja samalla todeta infrainvestointien osalta, että näkymät kohdentamisesta 20-vuoden osalta pitää keskustella jäsenkuntien kanssa maankäytön kehittymisen edellyttämällä tavalla.

Espoo korostaa, että HSY:n tulee saada velkaantumisen taitettua ja talous tasapainoon siten, että myös tuottavuuden kehityksen suhteen sekä omavaraisuusasteen mukaiset asetetut tavoitteet saavutetaan. Velkaan liittyvät riskit tulee tunnistaa. Paluuta pitkään jatkuneeseen nollakorkoympäristöön ei ole näkyvissä, jolloin vallitseva korkoympäristö tekee velkasuhteen kääntämisestä laskuun tai edes sen tasapainottamisesta tulevaisuudessa yhä haastavampaa.

Tuottavuuden nousu on tärkeä mittari, miten palvelutuotannon tuotantoprosessi on kehittynyt vuodesta toiseen. Tuottavuusluvut pyrkivät kuvaamaan, saadaanko keskimääräinen tuotos pienemmällä tuotantopanosten määrällä verrattuna edelliseen vuoteen.

2. Vesihuollon investoinnit

HSY on varannut talousarvioesityksessään vuodelle 2025 vesihuollon toiminta-alueen kaavoituksen mukaiseen laajentumiseen 33,2 milj. euroa ja suunnitelmakaudelle 2026–2027 hieman enemmän (34,8 ja 35,3 milj. euroa). Määräraharavauksia ei ole jaettu kuntien kesken, mutta Espoon näkemyksen mukaan varaukset riittävät jäsenkuntien yhteenlaskettuun laajentumistarpeeseen. Espoo investoi uusiin alueisiin voimakkaasti ja HSY:n tulee säilyttää valmius tarkastaa investointikehystä kesken toimintavuoden, mikäli näyttää siltä, että kehys ei riitäkään jäsenkuntien tarpeeseen. HSY on alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassaan varannut laajentumiseen haja-asutusalueille 3,0 milj. euroa vuodelle 2025, 1,7 milj. euroa vuodelle 2026 ja 1,0 milj. euroa vuodelle 2027. Espoon vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiseen laajenemiseen asemakaava-alueiden ulkopuolisille alueille tulisi varautua v. 2026–2027 Brobackan alueen osalta.

3. Muuta huomioitavaa

Espoo esittää, että aina kun HSY rakentaa merkittäviä vesihuoltolähtöisiä siirtoviemäreitä tai vesijohtoja muualle kuin katualueelle tutkittaisiin yhteistyössä riittävän varhaisessa vaiheessa, voidaanko yhdistää vesihuolto ja vesihuoltokäytävän päälle rakennettava ulkoilureitti. Menettelyllä saataisiin kustannussäästöjä ja lisää hyväksyttävyyttä vesihuollon rakentamiselle.

Toiminnassa tulee varautua maailmanpoliittiseen tilanteen ja toimintaympäristömuutoksiin kehittämällä esimerkiksi fyysisen ja kyberturvallisuuden osa-alueita joihin tulee osoittaa resurssointia sekä operatiiviseen toimintaan että toimintavarmuutta ja fyysistä ja kyberturvallisuutta parantaviin investointeihin.

HSY ylläpitää valmiutta neuvotella ja tiivistää yhteistyöstä HSY:n jäsenkuntien alueella toimivien vesiosuuskuntien, -yhtiöiden ja -yhtymien kanssa, ja että mahdollinen vesiosuuskunnan, -yhtiön tai -yhtymän liittyminen osaksi HSY:tä etenee aina toimenpideohjelman periaatteita ja vaiheita noudattaen huomioiden maankäytön kehittymisen mahdollisuudet.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan. Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 %:n vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Myyntitulojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2025 on käytetty 2 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2025-2027 pyydetään 31.8.2024 mennessä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2025-2027 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous päätti marraskuussa 2022. Tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat myös jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin. Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Toiminta

HSY:n verkostoon pumpatun vesimäärän arvioidaan hitaasti kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2025 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,0 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 74,5 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 152,0 miljoonaa m³ vuonna 2025.

Vuonna 2025 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,9 miljoonaa jätteastiathyjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 384 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä noin 211 000 tonnia. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa käsitellään jätteitä yhteensä noin 223 000 tonnia.

Käyttötalous

HSY:n toimintatuotot vuonna 2025 ovat 494,1 milj. euroa, 41,6 milj. euroa (9,2 %) enemmän vuoden 2024 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä talousmallien mukaiset alustavat hintamuutokset.

Laskutetun veden volyyymi on pienentynyt useamman vuoden peräkkäin. TTS-kaudelle ennustetaan pientä kasvua, muutos suunnitelmavuosille; jaksolle 2025–2027 yhteensä 1,0 %. Käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle korotusta inflaatio 2,0 % ja reaalikorotus 6,0 %. Suunnitelmavuosille esitetään korotusta inflaatio 2,0 % ja reaalikorotus 3,0 %. Perusmaksuihin esitetään talousarvio- sekä ensimmäiselle suunnitelmavuodelle korotusta inflaatio 2,0 % ja reaalikorotus 11,0 %. Toiselle suunnitelmavuodelle esitetään korotusta inflaatio 2,0 % ja reaalikorotus 7,0 %.

Reaalikorotuksen nousuun suurimpana syynä on kohonneet rahoituskulut ja velan hallinta. Inflaation taso tarkistetaan lopulliseen talousarvioon. Liittymismaksukertymä on laskenut merkittävästi, kun rakentaminen pääkaupunkiseudulla on vähentynyt. Vesihuollon maksujen painotuksia ollaan tarkistamassa vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta ja

muutos tehdään vaiheittain. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä jatkuu sopimuksen puitteissa ollen 7,2 milj. euroa/vuosi.

Jätehuollon tyhjennysmaksuihin esitetään talousarviovuodelle keskimäärin korotusta inflaatio-olettama 2 % ja reaalihinnan korotus 4 %. Jäteastioiden vuokrahintoihin ei esitetä korotuksia. Hintamuutokset painottuvat sekajätteeseen, millä pyritään kannustamaan kierrättämiseen. HSY varaa asuinkiinteistöjen haltijoille sekä muille tahoille, joille asian ratkaisulla voi olla vaikutusta, mahdollisuuden lausua mielipiteensä jätetaksaan valmisteluun. Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Vuonna 2025 jätehuollon tulokertymää lisää arvioitu suoritteiden määrän kasvu.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat noin prosentti HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2025 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,6 milj. euroa, jossa laskua edellisestä vuodesta on 2,6 %. Vuoden 2024 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä noin 0,68 milj. euroa on kohdistettu suunnitelmakaudelle etupainotteisesti täysimääräisesti kuntaosuuksia vähentäväksi.

HSY:n toimintamenot vuonna 2025 ovat 214,8 milj. euroa, joka on 2,0 milj. euroa (0,9 %) vähemmän kuin vuoden 2024 ennusteessa.

Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Vuonna 2025 toimintakuluista noin 57 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 26 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 2 %. Muissa kuluissa on huomioitu vuodelle 2025 Suomenojan jätevedenpuhdistamon pakollisen varauksen purku. Laitoksen purkukustannukset tulevat olemaan alkuperäistä varausta pienemmät, joka pienentää muita menoja. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset; 3,11 % vuodelle 2025 ja muille vuosille 2,5 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2025 on 281,3 milj. euroa (56,9 %), kun sen vuonna 2024 ennustetaan olevan 237,6 milj. euroa (52,5 %). Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2025. Taksamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella.

Suunnitelmavuonna 2026 toimintakate paranee ja on 291,7 milj. euroa (55,9 %) ja vuonna 2027 312,9 milj. (56,9 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2025 ovat 91,7 milj. euroa. Korkokuluista 58,1 milj. euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %.

Rahoitustuottoihin on budjetoitu 300 000 euron osinkotuotot Uudenmaan Woima Oy:ltä vuosille 2025–2027. Suunnitelmakauden lopulla nettorahoituskulut kääntyvät laskuun ollen vuonna 2027 89,0 milj. euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi

investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2025 vuosikate on 189,5 milj. euroa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 339 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2025 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 32,1 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2026 37,2 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2027 52,1 milj. euroa ylijäämäinen. Huolimatta vahvasti ylijäämäisestä tuloksesta TTS-kaudella, HSY:n lisävelkaantumisen jatkuu edelleen. TTS-kauden alussa HSY:n poistosuunnitelma uudistetaan, millä voi olla negatiivinen tulosvaikutus.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. Vuonna 2025 investoinnit ovat yhteensä 207,6 milj. euroa, josta 183,5 milj. on vesihuollon ja 20,9 milj. euroa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon uusi investointiohjelma 2025–2044 astuu voimaan TTS-kauden alussa. Vesihuollon kokonaisinvestointien määrä tällä suunnitelmakaudella on keskimäärin 180 milj. euroa. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella kuitenkin korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Erityisesti suuret raidehankkeet nostavat näiden investointien määrää. Tämä vaikuttaa erityisesti johtosiirtojen (kori 3) ja osin verkostojen saneerausinvestointien (kori 10) kustannuksiin. Suunnitelmakaudella suurista raidehankkeista käynnistyvät Vantaan ratikka ja Länsi-Helsingin raitiotiet. Käynnissä ovat edelleen Kruunusillat ja Espoon kaupunkirata (ESKA) -hanke.

Uuden investointiohjelman mukaisesti HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesi -teemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Verkostosaneerausten investointimäärät ovat noin 50 milj. euroa vuodessa. Uusiutuvaa verkostoa toteutetaan myös johtosiirtojen kautta noin 17 milj. eurolla vuodessa. Jätehuollon aluepalvelulähtöiset investoinnit tähtäävät strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin ja niiden parantamiseen. Lisäksi ne edistävät kiertotalouden keskiössä toimimista. Talousarviovuonna on suunniteltu käynnistettäväksi Vantaan Martinkyläntien uuden Sortti-aseman rakennussuunnittelu niin, että uusi Sortti-asema valmistuu vuosien 2027–2028 aikana.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit tähtäävät strategian mukaisesti ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Talousarviovuonna toteutetaan Ämmäsuon kaasuvoimalan kaasukellon rakennustyöt. Lisäksi Mädate maatalouteen -hanke valmistuu.

Rahoitus

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2024 lopussa ennusteen mukaan noin 818 milj. euroa, mikäli vuoden 2024 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 417 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 403 miljoonalla eurolla, josta 96 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 937 milj. euroa. Lainamäärän jatkuva kasvu aiheuttaa lisääntyvää painetta HSY:n taloudelle kasvavien lainakorkojen ja lyhennysten myötä.

Viimevuosien suurten investointien vuoksi HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt ja on ennusteen mukaan vuonna 2024 25,7 %. Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste kääntyy nousuun saavuttaen 2027 lopussa tason 28,5 % kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,2 %. Vuosien 2025 ja 2026 ylijäämäiset tulokset kasvattavat maltillisesti omaa pääomaa, joten vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavalla ulkopuolisella lainarahoituksella heikentää omavaraisuutta enää vuoteen 2024 asti.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Alustava TTS2025-2027
- 2 Jätehuollon investointiohjelma 2025-2044
- 3 Vesihuollon investointiohjelma 2025-2044

Oheismateriaali

Tiedoksi

-kuntayhtymä HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut